

4 יוני 2023

לכבוד:

חה"כ ישראל אייכלר, יו"ר וועדת העבודה והרווחה
חברות וחברי הכנסת, וועדת העבודה והרווחה

שלום רב,

הנדון: מחסור במסגרות חוץ-ביתיות לילדים ונוער בסיכון

1. לקראת דיון הוועדה הקבוע למחר, 5.6.23, בנושא "טיפול משרד הרווחה והביטחון החברתי בנוער במצבי סיכון ומצוקה ומגמות לעתיד", **אנו מבקשים להביא לתשומת ליבכם את המחסור החמור במסגרות חוץ-ביתיות לילדים ונוער בסיכון**, עימו מתמודדים עובדות ועובדים סוציאליים.
2. איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים הוא האיגוד היציג של העו"ס בישראל, ובין חבריו גם עו"ס בשירותי מבחן לנוער, מחלקות לשירותים חברתיים, מסגרות בקהילה לנערים, פנימיות לילדים ונערים, מעונות והוסטלים לנערים. נייר זה נכתב בהסתמך על איסוף מידע שנעשה מעו"ס אלו.
3. מן המידע שעולה מהעו"ס אחד הקשיים המשמעותיים בטיפול בנוער בסיכון נוגע למחסור במסגרות חוץ-ביתיות המיועדות לילדים ונערים אשר ביתם אינו מסוגל לתת להם את ההגנה לה הם זקוקים, בין אם בשל פגיעה בבית, צרכים רגשיים ונפשיים של הילדים והנערים או מצוקה משמעותית של האחראיים עליהם. במקרים אחרים המסגרות מיועדות לנערות ונערים בסיכון גבוה או שנמצאים בהליכים פליליים.
4. המחסור במסגרות חוץ-ביתיות הוא תוצאה של גורמים רבים, ובין היתר של **גידול בצרכים במשבר הקורונה**. המחסור נגרם גם בשל **סגירת מסגרות, לרבות מטעמים כלכליים של המפעילים המדווחים שהם מתקצבים בחסר על הפעלת המסגרות ואינם יכולים להמשיך ולקיימם**. **אלו מביאים בראש ובראשונה במיוחד למסגרות או להשמה במסגרות שאינן מתאימות, לזמני המתנה ארוכים לדעת אנשי המקצוע, לצרכי הנערים**.
5. למשל, ילדים ונערים הזקוקים למסגרת **במהלך שנת הלימודים** ולא בתחילתה יתקשו יותר למצוא מקום. במקרה מסוים ילד שוהה במרכז חירום מאז נובמבר האחרון ולא נמצא לו מקום במסגרת טיפולית מתאימה לפני ספטמבר 23. במקרה אחר, ילד ממתין במרכז חירום מזה 10 חודשים וטרם נמצאה עבורו מסגרת העולה בקנה אחד עם המלצות הצוות הטיפולי בעניינו.
6. באופן ספציפי, בתחומים מסוימים המחסור חמור יותר, למשל **במסגרות פוסט-אשפוזיות**. במקרה מסוים, למשל, עו"ס סיפרה שנערה תחת טיפולה המתינה כ-5 חודשים למסגרת פוסט-אשפוזית. למעשה, לפי מידע שהגיע אלינו, לפני כמספר שבועות המתינו ברגע נתון כ-40 נערות למסגרות פוסט אשפוזית.
7. בדומה, המתנה **למעון אבחוני** לנערים של חסות הנוער מגיעה למספר חודשים, כך שבמקרה אחד נער שממתין מזה 4 חודשים למקום בו טרם נקלט. במקרה אחר, בשבוע שעבר נודע לנו כי רשימת המתנה למעון אבחוני לנערות כולל לפחות 30 נערות.
- נציין לחיוב בהקשר זה כי זמני המתנה למסגרות חסות הנוער אכן צומצמו בשנים האחרונות, אולם המצב רחוק מלהיות משביע רצון.
8. גם במקרה של נערים ונערות **מהחברה החרדית** לא פעם עו"ס מדווחות על קושי במציאת מסגרת מתאימה. כך, למשל, אחת מהעובדות הסוציאליות שיתפה שלעיתים נאלצים לשלב נערה/ מבית דתי/חרדי במסגרת שאינה דתית/חרדית, בשל מחסור במסגרות אחרות.

9. **בחברה הערבית** מדווח שהמחסור רב עוד יותר. למשל, באחד המקרים נער שזקוק לחלופת מעצר ממתין **במעצר** חודשיים-שלושה עד למקום פנוי במסגרת מתאימה. גם מסגרות לנערות ערביות הן בחוסר. עו"ס נערות שיתפה, לדוגמה, שישנו קושי במציאת מסגרות לנערות המנוהלת בהפרדה מגדרית מספקת, והדבר מעורר מטבע הדברים התנגדויות מצד המשפחה.
10. המחסור במסגרות חוץ-ביתיות מביא לעיתים להידרדרות במצבו של הנערה, אשר אינם מקבלים את המענה המתאים לזה. במקרים אחרים הוא פוגע באורחות חייו של הנערה או בזכויותיו. עו"ס מדווחים שבמהלך תקופת ההמתנה הם מנסים ומצופים לבנות תכניות טיפול בקהילה, אשר לעיתים קרובות אינן צולחות בשל צרכיו של הנער, וכך המשאבים שהושקעו יורדים לטימיון.
11. **מדובר, לטעמנו, באחת הסוגיות הקריטיות בטיפול משרד הרווחה בילדים ונוער במצבי סיכון: הרחבת מערך המקומות במסגרות ובפרט לילדים ונערים בעלי צרכים ייחודיים.**

כתיבה: עו"ס ועו"ד אפרת רותם, מנהלת חטיבה ארצית, איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים

דוא"ל efratr@histadrut.org.il

טלפון 054-7719840